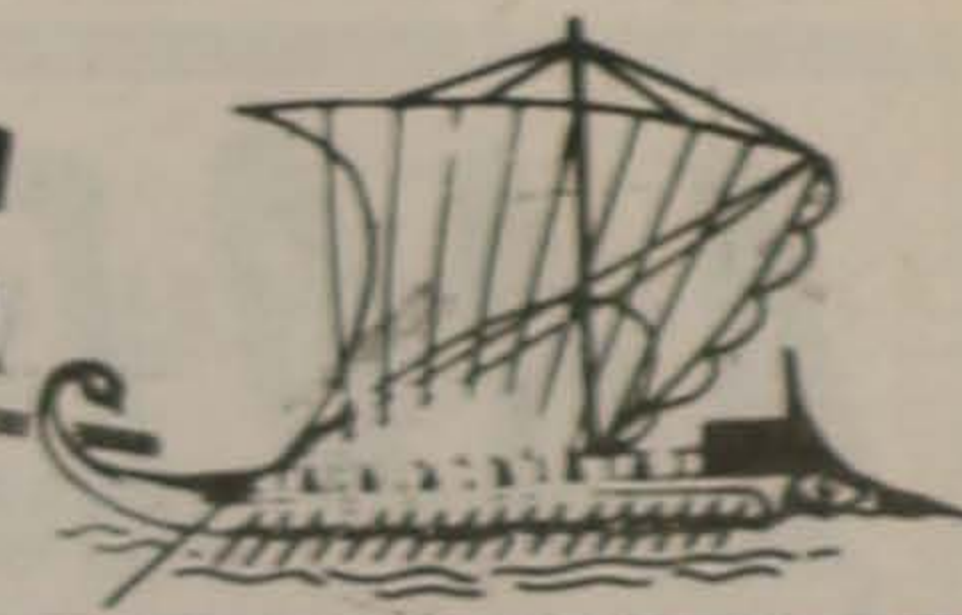

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΕΤΟΣ 10ο
Ρ. ΦΥΛΛΟΥ 103

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΑΕΡΓΠΤΕΣ - ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΡΤΣ 1998
(ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ)

Με αφορμή το ηχηρό «Μπράβο» στο Ειδικό Σχολείο από την εκπομπή «Καλημέρα Ελλάδα»

Η γνωστή πρωινή του εκπομπή ο Γιώργος Παπαδάκης, αφού σχολίασε (11-12-98) με πιο κολακευτικά λόγια το σημαντικό έργο του Ειδικού Σχολείου, ευχαρίστησε και το ευαίσθητο, όπως είναι, κοινό της πόλης μας. Ο δημόσιος αυτός έπαινος, που ταξίδεψε πέρα και εκτός των ορίων της χώρας, δεν είναι κενός περιεχομένου. Έχει ένα πλούσιο αντίκρουσμα και αν δικαιούνται οι αποδέκτες του, δυστυχώς ο καλός λόγος λείπει από τις εκπομπές της τηλεόρασης ή αποτελεί εξαίρεση.

Χρόνια τώρα η Βέροια, η κάθε Βέροια, υφίσταται μία αδικη τηλεοπτική μεταχείριση που την μειώνει ανεπίτρεπτα. Σκάνδαλα τοπικά, τελείες μεμονωμένα, οφειλόμενα σ' ένα ελάχιστο ποσοστό κατοίκων της, προβάλλονται αφύλοκερδώς και με ιδιαίτερο ζήλο στα τέσσερα ημίωρα που ορίζονται. Ανακοινώνονται μάλιστα κατά τρόπο τόσο τραγικό που δίνει την εντύπωση στον

άπειρο τηλεθεατή ότι η πόλη μας είναι το κατ' εξοχήν κέντρο διαφθοράς της ευρύτερης περιοχής. Και δεν αφορά μόνο τη δυσφήμιση της. Η αδιάκοπη προβολή, κατά προτίμηση, του κακού παραδείγματος, όταν μάλιστα όπως συμβαίνει μερικές φορές, περιβάλλει τους δράστες με τον μανδύα του ήρωα, κάνει μεγαλύτερο κακό. Διαβρώνει σιγά σιγά τα αγνά ήθη και αποδυναμώνει τον ηθικό ιστό ολόκληρου της κοινωνίας. Σεβόμαστε το ιερό δικαίωμα της ενημέρωσης αλλά απαιτούμε τα μέσα που ασκούν το υψηλό αυτό λειτουργήμα ν' αγκαλιάσουν αντικειμενικά όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Μία οφειλόμενη τιμή

Η Ευξείνος Λέσχη δεν μοιράζει αβασάνισια και απλόχερα τις τιμητικές διακρίσεις. Απονέμει τον έπαινο εκεί που πραγματικά αξίζει. Ετσι τιμούσε πάντοτε και εξακολουθεί να τιμά τα μέλη ή τους φίλους της που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο εκδηλώνουν εμπρακτα το ζωηρό τους ενδιαφέρον για τη διάσωση της ποντιακής παράδοσης.

ποίες αποτελούν δυστυχώς σπάνιο είδος στα χρόνια μας. Κλείνοντας την εκδήλωση ευχηθήκαμε όλοι, οι νησιδες αυτές της ελπίδας να πολλαπλασιαστούν μέσα στην απέραντη έρημο της ανθρώπινης αδιαφορίας. Παραθέτουμε το κείμενο του ευχαριστηρίου εγγράφου μας. «Αξιότιμ κ. Κουϊμπζίδη, Η δωρεά του ενός εκατομμυρίου δραχμών, που έκανες στο ανεγειρόμενο Πνευματικό Κέντρο της Ευξείνου Λέσχης αποτελεί όαση ανθρωπιάς και ελπίδας στην απέραντη έρημο των ατομικών συμφερόντων. Τέτοια φωτεινά παραδείγματα, εκτός των άλλων, διδάσκουν και τα έχει ανάγκη η κοινωνία μας. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης εκφράζει τις πλέον θερμές του ευχαριστίες για την πολυσημαντική αυτή πράξη σου. Συγχαίρει ακόμη την ηρωίδα σύζυγό σου, η οποία ακολουθεί παραδοσιακό τρόπο ζωής και προσφέρει απλόχερα στα κοινά από το περίσσειμα μιας σύνταξης, που είναι καρπός σκληρής δουλειάς στα ξένα. Σας ευχόμαστε ολόψυχα, πάντα με υγεία να δίνετε παραδείγματα ζωής στους κερδομανείς κροίσους της εποχής μας.

Ο Πρόεδρος
Ιωάννης Μιχαηλίδης
Ο Γ. Γραμματέας
Μιχάλης Γερασσιμίδης

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΝΤΡΟΠΗ

Είναι γνωστό ότι στα χρόνια που ζούμε, κατά κανόνα, αδιαφορούμε για τα μεγάλα, τα σημαντικά και χειροκροτούμε με πάθος τα μικρά και ασήμαντα. Δεν είναι της ώρας να σταθούμε σ' ένα τόσο σοβαρό και με πολλές διαστάσεις κοινωνικό φαινόμενο που εγκυμονεί λογής λογής κινδύνους. Βεβαίως η συμπεριφορά μας αυτή ενθαρρύνεται από ντόπια και ξένα σκατενά κυκλώματα τα συμφέροντα των οποίων εξυπηρετεί.

Εκατοντάδες σχολεία, υπηρεσίες και άλλοι φορείς αποσιωπούν, συνήθως ελπιδοφόρα μηνύματα μαθητών ή υπαλλήλων με αποτέλεσμα να βλέπουμε στις οθόνες το τρομακτικό και ψυχοφθόρο αστυνομικό δελτίο ή κάτι χειρότερο. Μέσα σ' ένα τέτοιο αρνητικό κλίμα το παιδαγωγικό ή εκπαιδευτικό έργο οποιουδήποτε φορέα καθίσταται εξαιρετικά δύσκολο. Γνωρίζουμε βέβαια πόσο απρόσιτη για το φτωχό μας

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής θαύμαζε τους Πόντιους...

Κυκλοφόρησε τελευταία το βιβλίο «Καραμανλής, ο φίλος» του Ευρωβουλευτή και πρώην υπουργού κ. Παπαγ. Λαμπρία. Για τον «Αργοναύτη» αντιγράψω όσα γράφει - ευκαιρικά για τα λεγόμενα «ποντιακά ανέκδοτα» - για τη «ράτσα» μας: «Είναι άδικο και ανόητο να ερωτεύονται τους Πόντιους. Είναι θαυμάσιοι άνθρωποι, θαυμάσιοι Έλληνες. Καλοί πολίτες. Ευφύεστοι, εργατικοί, φιλοπρόδοι, φιλότιμοι. Προφανώς, τους ζηλεύουν, όσο βιάζουν αυτά τα ανέκδοτα». Ας το χωνέψουν, λοιπόν, όσοι εξυπνάκηδες, νομίζουν ότι πουλούν πνεύμα, οι... τεβερκαλήδες!!
Για την αντιγραφή
Γιώργος Χ. Χιονίδης

ΚΑΛΕΣΜΑ - ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας, ύστερα από ομόφωνη απόφασή του, κάλεσε και φιλοξένησε πρόσφατα τα μέλη του χορωδιακού και χορευτικού της τμήματος. Κληθήκαν ακόμα και πήραν μέρος στη συνεισπίση πρώην χορευτές και χοροδιδάσκαλοι. Σκοπός της συνάντησης αυτής δεν ήταν φυσικά μόνο το αραδοσιακό ποντιακό γλέντι που σίγουρα τονώνει τη διάθεση της προσφοράς για τη διάσωση της προγονικής μας κληρονομιάς. Τόσο ο Πρόεδρος της Λέσχης, όσο και οι υπεύθυνοι των τμημάτων αυτών, στις ομιλίες τους, τόνισαν την ανάγκη της συμμετοχής σε όλες τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Λέσχης. Αναφέρθηκαν επίσης στο ρόλο του σωστού προγραμματισμού, της αγαστής συνεργασίας με το Δ.Σ. της Λέσχης προκειμένου να εξασφαλιστεί σε κάθε περίπτωση ο συντονισμός των ενεργειών και η καλύτερη δυνατή επιτυχία. Με την ευκαιρία αυτή έγινε και η γνωριμία με τα νέα μέλη που έχουν πλαισιώσει τελευταία το τμήματά μας. Δημιουργήθηκε έτσι όπως ήταν επόμενο, ένα ζεστό οικογενειακό κλίμα, ένα ψυχικό δεσμό που οπωσδήποτε εγγυάται κάτι καλύτερο στο μέλλον. Αυτό δεν σημαίνει ότι η εως σήμερα προσφορά των τμημάτων μας αυτών μέσα και έξω από τη χώρα υπέρησε σε κάτι άλλο στη ζωή είτε το θέλωμε είτε όχι πέρα από το καλό υπάρχει το καλύτερο και το άριστο. Αυτό το «άριστο» επιδιώκει πάντοτε η Ευξείνος Λέσχη και θα το προσεγγίσει με την αδιάκοπη επιλογή και ανανέωση των μελών που συμμετέχουν στο τμήματά της.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

1. Απρανού ντο είπες;

Σο σπιτ' τη Παρθένας τη Ζουρνατζή εκάσαν σο τραπέζ' και έτρωγαν οι οσπιτιανοί και δυ - τρει γυναϊκ' που είχαν ατς εργατιάν η Παρθένα.

Σίτα έτρωγαν εσέβεν απέσ' η ανεψιά τς η μικρέσα η Χαρίκλη.

- Ελα ρίζα μ' φα με τ' εμας, λέει άτεν η θεία ατς.

- Ευχαριστώ θεία, λέει η μικρέσα, κ' έχω όρεξι.

Η θεία τς είπεν ατο μίαν, δύο φοράς κι άλλο, άμαν εκείνε α σην εντροπήν ατς κ' εκάθουτον να τρώει.

Άλλο τηδέν κ' είπαν την Χαρίκλην. Το μαύρον επείνανεν και έλεπεν πως το φαγίν τελείται και στέκ'. Άλλο κ' εταγέντσεν και είπεν.

- Θεία Παρθένα απράνουν ντο είπες με;

2. Τ' αράεμαν

Η Χουτουρέτσα η Χριστίνα τη Κυριάκονος έχάσεν το χήνον ατς και εξέβεν σ' αράεμαν.

Τ' άλλο την ημέραν εμέντσαν ατεν σο μαντρίν και να κλώσκεται κι εκείνε κι έρται οπίσ'.

Από μακρά εκούιθεν και είπεν ατεν από το ευχάριστον η μάνα τη Γεώρ' τη Σαράφ.

- Εγώ, κουίζ ας η Χριστίνα, εγώ μίαν και εξέβα σ' αράεμαν θα πάγω και ση λεισουή.

ΤΑ ΦΑΓΗΤΑ

Από τα γαλακτερά: το ξύγαλαν (γιαούρτι), το ταν (αργιάν), η τσοκαρμά (ξυνισμένο γάλα)

Από τα τυριά: το τσοκαλικ, το πασκιτάν, τα τσορτάνια, το μιντζίν, το τουλουμένον.

Από τα σπηρά: το πληγουρ, το κορκότον (μόνον για σουύπες), το μαλέζ, το χασιλμ, η μακαρίνα, το ιβριστόν, τα γιοχάδες, τα πουσί-ντια, το τσουμούρ και τα παταρά-τα.

Οι σουύπες (σουρβάδες) γίνονται από διάφορα τυριά. Ξεχωρίζει το τσορτανένιο, τα τανέας και το γαλοτσούς. Η τρίμα (σουύπα) γίνεται από σιτάλευρο και η λαχανοσουρβά, που λεγόταν «το κρέας του φτωχού», αποτελούσε θερμαντική τροφή τον χειμώνα.

Το λαζούδ' (καλαμπόκι). Οι ασθενέστερες οικονομικά τάξεις κατανάλωναν πολύ το «λαζουδένιον ψωμίν» που ήταν θρεπτική τροφή.

Το φούρνικον: προτού αποσπυρωθεί το καλαμπόκι, εφουρνίζετο, αλέθετο σε αλεύρι και παρασκευαζόταν σε

φαγητό δύο ειδών, το χαβίτς και τον παζλαμά.

Τα ψάρια: Υπήρχαν άφθονα, όλων των ειδών. Ξεχώριζαν τα χαψία (γαύρος) και το καλκάν. Θα μπορούσε να πω ότι τα χαψία αποτελούσε το εθνικό φαγητό: δεν υπήρχε σπίτι που να μην έτρωγε τα χαψία.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- καγκουρώνω = κυρτώνω
- καϊκά = κοντά
- καλύνω = καλύτερεύω
- καματερός = εργατικός
- κανακεύω = πιστεύω
- κάντζα = γάντζος
- καπρώνω = κατσουφιάζω
- καρίπικον = έρημον
- καρμανίζω = στροφογυρίζω
- καρτάλιν = αετός
- καρτόφιν = πατάτα
- κάτα = γάτα
- κατενίζω = ξεπλένω
- κατζίν = πρόσωπο

ΣΤΙΧΟΙ

- Κορτσόπον όντες πας σ' ομάν κι εφτας το σελεκόπος τα δέντρια κι ερωτύνε σε πού έν τ' άλλον τσόςπος.

- Αφκά σα σπαλερόπο σου ατά ντό είν' ντο κείνταν. Κιμισχανάς μηλόπα είν' εσέν κι εμέν κανή-νταν.

- Κρωμέτας σκύλ γιός είμαι, κανείναν κι φοούμαι, ση Σουμελά την Παναϊά α πάω στεφανούμαι.

- Ανάθεμα και τα μακρά όθεν κι πάει λαλία, το μάτιαμ εσκοτείνε-ψεν ασήν αροθυμίαν.

Αέτσο όρισεν ο Θεόν και πάντα Ατός ορίζει

Εγούρεψάμε το τραπέζ τη Χριστού την ημέραν, γομάτον με τ' όλια τα καλά και τη πουλί το γάλαν. Εκάσαμε ολόερα εγώ με τη γυναϊκα μ', με τ' όλα τα παιδιά μου εντάμα και οι νυφάδες. Εσκώθα, επήκα την ευσίν, επέρα το ποτήρι μ' και άμάν εντόκανε σο νούμ η μάνα μ' και ο κύρ μ'. Οπέρτα οι δυ πα εκάθουταν σ' αούτο το τραπέζ', σφέτος κ' είναι με τ' εμας, κ' είναι σ' αούτον τον κόσμον. Πολλά αναχάπαρον έτον κ' έξερα ντο να εφτάω, επακαλάνα κι έλεγα: «Χριστέ 'μ και Παναϊά μ' να μη διακρούν τ' ομάτια μου κι ας κλαίει μόνον η καρδιά μ'. Μ' ελέπνε με τα παιδιά μου, μ' ελέπνε οι νυφάδες, μ' ελέπ' και η γυναϊκα μ' ντο είμαι πονεμένος». Εσπιγγξα μίαν, δεύτερον τα σίλια μ' και τα δόντια μ', επολέμεσα, κεπόρεσα τα δάκρυα μ' για να κρύφτω. «Πατέρα ντο είς, ντ' έπαθες;» ερωτύνε τα παιδιά μ', «πέ' μας πατέρα ντ' έπαθες και η γούλα σ' εγομώθεν, γιατί τρέχνε τα δάκρυά σου και η λαλία σ' εκόπεν;». «Παιδιά μ' να σχωράτε με σ' αούτο την ημέραν, κ' έπρεπεν να ελέπετεν τ' ομάτια μ' δακρυμένα, κ' επόρεσα να κρύφτ' ατο, θα λέω σας ντο έχω. Οπέρτα άμον τ' οσήμερον τη Χριστού την ημέραν, δύ νομάτ' κι άλλο εκάθουταν σ' αούτο το τραπέζ', ο κύρι μ' και η μάνα μ, τ' σποτί τα σουλάρια, ατοίν π' ετράνυναν εμέν και όλια τα αδέλφια μ'. Οφέτος κ' είναι με τ' εμας, κ' είναι σ' αούτ' τον κόσμον. Αέτσο όρισεν ο Θεόν και πάντα Ατός ορίζει σον κόσμον έρταν οι ανθρωπί και κάποτε αποθάνε. Ας έχομε το νούν εμουν μ' εφτάμε κακοσύνας, κανείς αδά κι θ' απομέν, εμεις πα εκεί θα πάμε. Οσήμερον Χριστού Γέννηση χαρά και εγάπ' σον κόσμον, ας αγαπούμε, ας σαίρουμες οσήμερον και πάντα».

Ιωάννης Μιχαηλίδης
Βέροια - τηλ. 0331-62.232

Σημ. «Αργοναύτης»: Αναθυμάται ο κ. Γιάννης Μιχαηλίδης παλιά Χριστούγεννα, όταν γύρω από το χριστουγεννιάτικο τραπέζι βρίσκονταν και οι γονείς του. Τώρα όμως... Μία απέραντη νοσταλγία τον κατακυριεύει και αφήνει την ψυχή και την σκέψη του να εκφραστεί με τους στίχους. Ετσι ο κ. Μιχαηλίδης με την εκφραστική του ικανότητα και τη στιχουργική δεξιοτεχνία μας δίνει μέσα σ' ένα σύνολο αληθινών εικόνων την άμεση αίσθηση της αγάπης και του σεβασμού προς τους γονείς.

Ακόμη δημιούργησε στην ψυχή μας μία γλυκιά και συναισθηματική κατάσταση και η ελεγεία αυτή του κ. Μιχαηλίδη κλείνει με το χαρούμενο μήνυμα: «Οσήμερον Χριστού Γέννηση χαρά και εγάπ' σον κόσμον, ας αγαπούμε, ας σαίρουμες οσήμερον και πάντα».

Σεβασμός στους μεγαλύτερους

Ξεχωριστή ήταν η θέση που κατείχαν οι γεροντότεροι στην ποντιακή οικογένεια, γιατί, εκεί στον Πόντο, οι ψυχές των ανθρώπων ήταν καθαρές, όπως καθαρή, απλή κι ευχάριστη ήταν η ζωή.

Δεν χώριζαν τους ανθρώπους σε ισχυρούς και σε αδύνατους, σε λεφτάδες και σε φουκαράδες. Μια οικογένεια με πολλά σπίτια ήταν οι οικισμοί στον Πόντο κι ο σεβασμός στους μεγαλύτερους ήταν απόλυτος.

«Δεν θυμάμαι, γράφει ένας συνταξιούχος δάσκαλος, να μπαίναμε μέσα στο σπίτι και να μην αρπάζαμε απανωτά φιλιά!»

Μια παράδοση ιερή, που στις μέρες μας δυστυχώς έχει ατονίσει.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΟΥ Ένα πρότυπο ποντιακής παράδοσης

Γράφει ο **Μιχ. Γερασιμίδης, Γεν. Γραμματέας Ευξείνου Λέσχης Βέροιας**

Όσες φορές νοσταλγώ να ξαναζήσω, έστω για λίγο, το μεγαλείο των ηθών και εθίμων του αλησμόνητου Πόντου, επισκέπτομαι την ογδοντάχρονη Ελισάβετ Χριστοδουλίδου στον Πολύμυλο Κοζάνης. Από την πρώτη στιγμή κερδίζει την εμπιστοσύνη σου και την θεωρείς πολύ δικό σου άνθρωπο. Φαίνεται πως ο αδυσώπητος χρόνος σεβάστηκε και άφησε αλώβητο τον παραδοσιακό θησαυρό που κουβαλάει μέσα της από την εποχή του ξεριζωμού.

Και μόνο η ανεπιτήδευτη, η πηγαία ποντιακή της φιλοξενία που συνοδεύεται από μια σπάνια ψυχική λάμψη είναι αρκετή να δώσει το στίγμα της ανεκτίμητης προγονικής μας κληρονομιάς. Δυστυχώς αυτοί οι ζωντανοί μάρτυρες της παράδοσης ολοένα και λιγοστεύουν. Είτε ο θάνατος, είτε το ασφυκτικό, συνήθως, φίμωτρο της μοντέρνας ζωής κόβουν τις γέφυρες επικοινωνίας με τις πατροπαράδοτες ηθικές αξίες.

Η κυρά Ελισάβετ δεν έχει αυτό το παράπονο. Είναι ίσως η μόνη πίκρα που δεν δοκίμασε στη ζωή. Παρά τα ογδόντα της ακτινοβολεί ακόμα και εκφράζεται ελεύθερα γιατί τα παιδιά, τα εγγόνια αλλά και οι νύφες της λειτουργούν στα ίδια μήκη κύματος. Αυτή η ανιδιοτελής αγάπη μεταξύ των μελών της ευρύτερης οικογένειας, για την αεικίνητη γριούλα, αποτελεί ανεξάντλητη πηγή μιας ανεπίψ-

της ευτυχίας. Υποθέτω ότι αυτό την κρατάει στη ζωή και σ' αυτό το γεγονός οφείλεται, κυρίως, η διατήρηση του ψυχικού κάλλους που προσδιορίζει το πρότυπο της ποντιακής παράδοσης.

Όπως πάντα, την επισκέφτηκα μαζί με τον Πρόεδρο της Ευξείνου Λέσχης γιατί και εκείνος γοητεύεται και αντλεί δυνάμεις από τον ελληνοπρεπή τρόπο ζωής. Πήαμε δυστυχώς χωρίς λύρα και αυτό ήταν το μόνο της παράπονο. Ωστόσο βιώσαμε κοντά της την άλλη πλευρά της ζωής που θυμίζει το αληθινό νόημα των μεγάλων αυτών ημερών της Ορθοδοξίας και τα περί φιλοξενίας ανεπανάληπτα κείμενα του Ομήρου.

Σε λίγα χρόνια η κάθε Ελισάβετ θα φύγει από κοντά μας. Και όμως επιβάλλεται να συνεχίσουμε το νοερό, έστω, ταξίδι σε κά-

ποιον Πολύμυλο, αν θέλουμε να πολεμήσουμε την άκριτη ξενομα- νία που απειλεί την εθνική και πολιτιστική μας ταυτότητα. Με την ανατολή του νέου έτους, ευχόμα-

στε στην Ελισάβετ Χριστοδουλί- δου να ζήσει άλλα τόσα χρόνια και να παραμείνει όπως ακριβώς είναι. Μία όαση ελπίδας μέσα σε μία κοινωνία σαν τη δική μας.

Τα Μοναστήρια στον Πόντο

Περίπου 50 χιλιόμετρα, νοτιο - ανατολικά από την Τραπεζούντα, και μέσα στα βουνά βρίσκονται τα περίφημα 7 χωριά της ένδοξης Σάντας. Ανάμεσα Σάντας και Χαμφίκιοι βρίσκονται τα ερείπια των ιερών μοναστηριών του Αγίου Ιωάννη Βαζελώνος που ιδρύθηκε το 270 μ.Χ. της Παναγίας Σουμελά (386 μ.Χ.) και του Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα (572 μ.Χ.).

Πριν από την ανταλλαγή των πληθυσμών το 1922, οι Πόντιοι είχαν 6 Μητροπόλεις που ανήκουν στο Οικουμενικό Πατριαρχείο: 1) της Τραπεζούντας, 2) της Ροδοπόλεως, 3) της Χαλδίας, 4) της Κολωνίας, 5) της Νεοκαισαρείας και 6) της Αμάσειας.

Επίσης είχαμε και τις εξαρχίες των μοναστηριών της Παναγίας Σουμελά, του Αγίου Ιωάννη Βαζελώνος, του Αγίου Γεωργίου Περιστερεώτα, και της Παναγίας Γουμερά. Αυτά τα μοναστήρια εδιο-

κούντο κατ' ευθειάν από το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

Αυτά τα ιερά μοναστήρια έχουν ανιστορηθεί στην Μακεδονία. Η Παναγία Σουμελά το 1952 στα ανατολικά του Βερμίου, δίπλα στην Καστανιά της Βέροιας. Ο Άγιος Ιωάννης Βαζελώνος (1970) στα δυτικά του Βερμίου, κοντά στο χωριό Κλειτός. Ο Άγιος Γεώργιος ο Περιστερεώτας (1970) κοντά στο Ροδοχώρι της Νάουσας. Η Παναγία Γουμερά (1971) πάνω στο χωριό Μπέλλες, κοντά στην Μακρυνίτσα του Σιδηροκάστρου. Το πέμπτο μοναστήρι ο Άγιος Θεόδωρος Γαβράς ιδρύθηκε το 1978 κοντά στο χωριό Πέντε Βρύσες του Λαγκαδά.

Κ. ΧΙΟΝΙΔΗΣ
Καθηγητής Ιατρικής Σχολής
Πανεπιστημίου Βοστώνης

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ

Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. (0331) 25.282
Βέροια (ΤΚ 59100)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. (0331) 28.356 - Βέροια - ΤΚ 59100

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

1.000 δρχ.

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ
ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ Ε.Ε.
ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10 - ΤΗΛ. (0331) 66.913 - 61.160
FAX (0331) 66.979

Αναγνώριση προσφοράς

ΕΠΙΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΑΛΙΑΔΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΔΡΕΑ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗ

Ζάκυνθος 26-10-98

Αγαπητέ μου Ανδρέα, ανασθάνομαι επιτακτική ανάγκη να σε ευχαριστήσω θερμά για την προσωπική κριτική, την οποία προσέλασες επί της μικρής μου αυτογραφικής προσπάθειας, με τον τίτλο «ΑΝΕΡΓΟΙ-ΑΝΕΡΓΕΙΣ».

Οι γενναίοφρων αυτή χειρισμένη σου αναδεικνύει, επιφανώς, την καλλιέργεια της ευαισθησίας σου και του ψυχικού εξευγενισμού σου.

Εν τούτοις, δράττομαι ευκαιρίας, τιμώντας και τιμώντας την ολοκληρωμένη προσωπικότητά σου στην έντιμη διαδρομή σου στην κοινωνία του νησιού μας, να καταθέσω, προσηκόντως και ασμένως, την προσωπική μου μαρτυρία και βεβαίωση.

Προικισμένος με την απαραίτητη δύναμη της πομπητικής καταγωγής σου, ως κάπως γνωρίζω, δεν κάμεις ορθές προ αντιξοοτήτων,

δεν ορρώδησες προ των εμποδίων ούτε ενδοίασες προ των δυσκολιών, που, δυστυχώς, η ζωή σου επιφύλαξε, από τα παιδικά σου ήδη χρόνια.

Αγωνίστηκες επιμονώς και ευθαρσώς, επικράτησες και πέτυχες!

Ανεπίληπτος, αξιοπρεπής, άμεμπτος, αδιάβλητος, προσηγής, μελίχιος, πράος και φιλόπνοος, ως πολίτης και δημόσιος υπάλληλος.

Η διαδρομή σου λαμπρύνεται, έτι μάλλον, με την προσφορά σου την πνευματική, όπως αυτή σαφώς καταγράφεται, με τις πολλές και ποικίλες, αξιοπρόσεχτες και επιτυχείς δημοσιεύσεις σου στον ημερομίσιο και περιοδικό τύπο.

Ο γνωστικός εξοπλισμός και η πείρα, που αποθησαύρισες, περιδιαβαίνοντας τις ατραπούς ή τις λεωφόρους της ζωής, σου δίνουν την δυνατότητα να αντιμετωπίσεις κριτικά το θέμα που

διαπραγματεύεσαι, είτε αυτό ανήκει στο χώρο των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων, και, με διαυγείς σκέψεις, οξεία διαίσθηση και διορατικότητα, να φωτίζει κάθε πτυχή του.

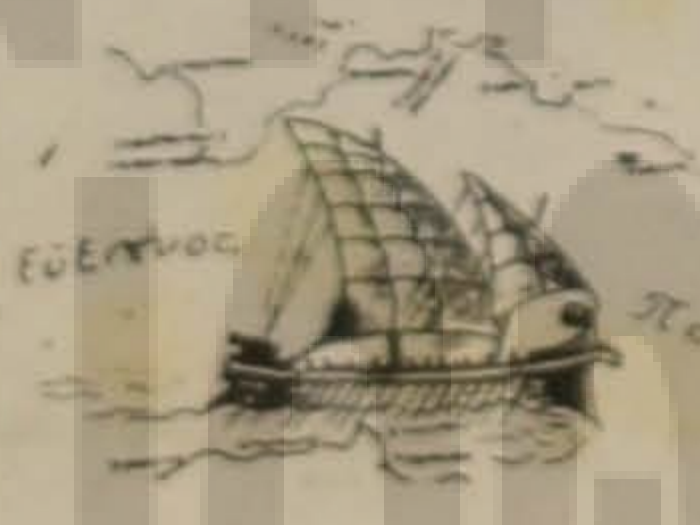
Η λιτή και απέρριτη φράση και η επιγραμματική πυκνότητα του λόγου σου, σε αναδειχνουν σε ακάματο σπορέα ελπιδοφόρου παραινετικού τόνου, όπου υπάρχει ο αδαπάνητος θησαυρός της αξιότατης αρτίωσης της ζωής, τουτέστι η αλήθεια και η αγάπη, αρραγείς κρηπίδες μέσα στις επισφαλείς συνθήκες της πολυέλπιδης και πολυκίνδυνης εποχής μας. Η απλότητά σου, η εσώψυχη περισυλλογή σου και ο ανεπιτήδευτο ύφος σου με συγκινούν. Σε εκτιμώ βαθύτατα ως πνευματικό άνθρωπο και εργάτη, με ασάλευτο ηθικό έρμα και ορίζοντα ζωής αρτιότατο. Ασκηρα, προφρόνιος, την οφειλέτιδα αυτή πράξη, δη-

λονότι τη σύνταξη της παρούσας επιστολής, καθότι ούτω αρμόζει προς εμπνευστές πνευματικών έργων και άτομα ηθικά ακεραιωμένα, καταξιωμένα στην κοινωνία.

Μα απεριόριστη εκτίμηση και ειλικρινή αγάπη

Κων/νος Αντ. Αλιάδης
Επίτιμος Σχολικός
Σύμβουλος Δημοτικής
Εκπαίδευσης

Σημ. Αργοναύτη: Αισθανόμαστε ιδιαίτερη χαρά για τη δημόσια αυτή αναγνώριση της προσφοράς του πολύτιμου συνεργάτη μας κ. Ταταρίδη. Σας σφίγγουμε το χέρι, αγαπητέ συνεργάτη μας.

Νεκρολογία

Στη μνήμη της Αναστασίας Μελετίδου - Οδυσσέως

Ο πόνος δέρνει την καρδιά κι η λύπη βαραίνει φοβερά την ψυχή μας, όταν αποχωριζόμαστε πρόσωπα αγαπημένα.

Σαράντα μέρες πέρασαν από τότε, που έφυγε απρόσμενα, στα σαράντα τέσσερα της χρόνια, η μάνα, η σύζυγος, η κόρη, η αδελφή, η ανεψιά, η καλόκαρδη Αναστασία Μελετίδου - Οδυσσέως.

Έφυγε, χωρίς να αφήσει ούτε μία αχτίδα ελπίδας για επιστροφή!

Είναι η ανεμοβροχιά που δεν αφήνει ίχνος στο δρόμο της επιστροφής. Θρηνούν οι δικοί της. Τότε, μέσα στη βαριά λύπη τους, τη βλέπουν σαν σε οπτασία εκεί ψηλά στον ουρανό. Απλώνουν τα χέρια να την αγκαλιάσουν. Δεν μπορούν όμως! Η φτερωτή μορφή της ανεβαίνει όλο και πιο ψηλά, ώσπου χάνεται, όπως τ' αγέρι, να συννεφάκια από το πρωινό αγέρι. Τα μάτια υγραίνονται. Πονούν, «σαν νάχαν ποτέ τελειωμό, τα πάθια κι οι καημοί του κόσμου»!

Μέσα στην παραζάλη τους, ακούν το γλυκό αντίλαλο της καμπάνας μιας εκκλησούλας. Αναταράζεται παρηγορητικά η ψυχή τους. Οδηγούν τα βήματά τους στην εκκλησούλα. Κι εκεί, μπροστά στην ειρηνική εικόνα της Παναγιάς, αφήνουν την ψυχή και τη σκέψη τους παρηγοριά κι αναβαρρεί η καρδιά τους. Και σ' αυτήν την πλούσια λυτρώτική χορηγία, της πάναγνης και πάγκαλης Μητέρας, έρχεται σαν ανταμοιβή το δάκρυ της ευγνωμοσύνης, που μοιάζει σαν σταγόνα από αγίασμα.

«Αιώνια η μνήμη...» ψάλλει ο λειτουργός κι η φράση επαναλαμβάνεται και από τα θεία της...

Γιάννης Μελετίδης
Βέροια 18-1-1999

Αναμνηστική φωτογραφία από το πρώτο τμήμα της εκμάθησης λύρας με το Θεόδωρο Βεροιώτη. Προσφέρει από καρδιάς ο αγαπητός και δεξιοτέχνης λυράρης μας Θεόδωρος Βεροιώτης στην Εύξεινο Λέσχη Βέροιας. Είναι μία προσφορά που συντελεί στη διατήρηση και στη συνέχιση της ποντιακής μουσας.

ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΤΑΒΛΙ «ΦΙΛΙΑ '98»

Την Κυριακή 13-12-98 πραγματοποιήθηκε ο τελικός του τουρνουά Τάβλι «ΦΙΛΙΑ '98» μεταξύ των Σουμελιδη Μιχάλη και Μαυριδη Χρήστου.

Νικητής με 7-6 αναδείχθηκε και πήρε το έπαθλο ο Σουμελιδης Μιχάλης.

Ο διαγωνισμός έγινε στο χώρο του εντευκτηρίου του τμήματος Νέων παρουσία του Διοικητικού Συμβουλίου και μελών της Λέσχης.

Προσφορές στις μνήμες

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας πρόσφερε στις μνήμες του παλιού μέλους του Δ.Σ. Βασιλείου Καρυπίδη και του αείμνηστου Παρασκευά Βλαζάκη, πατέρα του Νομάρχη Ημαθίας, χρηματικά ποσά υπέρ της ενίσχυσης του ταμείου του Πνευματικού της Κέντρου στο Πανόραμα.

Ας είναι αιωνία τους η μνήμη.

Το Δ.Σ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

- Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του.
- Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες.

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται.

Στιγμιότυπα από την εκδήλωση τιμής που πραγματοποιήθηκε στις 29.11.98 στην Αντωνιάδειο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών για τα δύο κορυφαία εθνικά μας σύμβολα, τον εθνεγέρτη Ρήγα Φερραίο και τον εθνικό μας ποιητή Διονύσιο Σολωμό

Αρρώστειες και Θεραπείες στον Πόντο

ΔΟΝΤΟΠΟΝΤΟΣ: Όταν το δόντι ήταν κούφιο, έβαζαν μέσα αλάτι ή πιπέρι καυτερό. Ακόμη κρατούσαν στο στόμα ρακί, ώσπου να μουδιάσει το δόντι που πονούσε. Όταν ο πόνος ήταν ανυπόφορος το καυτηρίαζαν μ' ένα αιχμηρό αντικείμενο. Στην περίπτωση που πρηζόταν το μάγουλο έκαναν από άγνοια ζεστές κομπρέσες. Το δόντι το έβγαζαν με το κελπετίν (τανάλια).

ΓΟΥΛΟΠΟΝΟΝ (λαιμά): Εβαζαν πάνω σ' ένα μαντήλι λαπά λιναριού (καταβάτ) ή ζεστή στάχτη (σακτάρ) και το τύλιγαν στο λαιμό. Ακόμη έδιναν στον άρρωστο ζεστό τσάι. Όταν οι αμυγδαλές ήταν πυώδεις τις πατούσαν μ' ένα κουτάι και τις έσπαζαν (τάσευαν).

ΨΥΧΟΣ (ελονοσία): Επαιρναν ένα σεντόνι και πάνω του έριχναν ένα μείγμα, το οποίο έφτιαχναν από κοπανισμένο σκόρδο, φύλλα πιάς και ξύδι, ή γιαούρτι και τύλιγαν τον ασθενή γυμνό. Επειτα τον σκέπαζαν με πολλά σκεπάσματα, για να ιδρώσει.

ΤΟΧΤΩΜΑΝ (μωλώπισμα): Τύλιγαν την πληγή με δέρμα (πόστ) φρεσκογδαρμένου ζώου, προβάτου ή κατσίκας κ.λ.π. Πολλές φορές έβαζαν πάνω γιαούρτι ή ζυμάρι και το έδεναν μ' ένα μαντήλι.

ΣΚΕΝΤΡΙΑΜΑΝ (κέντρισμα): Όταν τους τσιμπούσε σφήκα ή μέλισσα έβαζαν πάνω λάσπη ή ξύδι. Ακόμη μ' ένα μαχαίρι προσπαθούσαν να αφαιρέσουν το κεντρί. Όταν το τσίμπημα ήταν φιδιού, τότε χάραζαν με το μαχαίρι το κεντρισμένο μέρος και άφηναν να τρέξει το αίμα ή και ρουφούσαν την πληγή. Επειτα έπλεναν την πληγή με ξύδι.

ΜΟΥΤΣΑΣ (λειχήνες): Έκαναν με μολύβι ένα κύκλο στη λειχήνα, στην οποία έγραφαν τα αρχικά «Ι.Χ.Ν.» δηλαδή Ιησούς Χριστός Νικά. Το γράψιμο αυτό το έκαναν ειδικοί, συνήθως γέροι ή γριές. Πολλοί για τη θεραπεία της μούτσας έριχναν σε αναμμένο φούρνο χοντρό αλάτι, κοιτάζοντας αντίθετα από το μέρος του φούρνου. Ακόμη για την εξαφάνιση της μούτσας χρησιμοποιούσαν ένα ειδικό χόρτο που το έλεγαν «τη πουλίτσας τα φαεία». Αυτό το χόρτο το κοπάνιζαν και έπειτα το έβαζαν πάνω στους λειχήνες.

Επίσης για τη θεραπεία της μούτσας έπαιρναν σπόρους κριθαριού τους οποίους έβαζαν πάνω σε μία πλάκα πέτρινη ή κεραμίδα. Κατόπιν τοποθετούσαν την πλάκα στη φωτιά. Με το ψήσιμο οι κόκκοι έβγαζαν ένα μαύρο υγρό με το ο-

ποίο έλειφαν τους λειχήνες και εξαφανίζονταν.

Πολλές φορές για τη θεραπεία της μούτσας χρησιμοποιούσαν αλοιφή που την παρασκεύαζαν από βούτυρο στο οποίο είχαν ψοφήσει προηγούμενα μέσα διάφορα έντομα (μουμούλια). Σαν θεραπευτικό μέσο στους λειχήνες χρησιμοποιούσαν ακόμη κλαδιά αγριοροδιάς (μασουρίτσας κλαδιά). Αυτά τα κλαδιά όταν τα έριχναν στη φωτιά έβγαζαν ένα μαύρο υγρό με το οποίο άλειφαν τις λειχήνες και γίνονταν καλά.

ΜΑΓΑΣΙΡ (αιμορροΐδες): Εβαζαν τσουκνίδες (κιντέας) και όπως ήταν ζεστές έβαζαν τον ασθενή να καθήσει πάνω και για όσο χρόνο άντεχε. Ακόμη έβαζαν καρπούς αγριοτριανταφυλλιάς (μασούρας) και έδιναν στον άρρωστο πρωί και βράδυ ένα ποτήρι.

ΜΕΔΕΝΤ (καλόγηρος): Εβαζαν πάνω στον καλόγηρο ζεστό ζυμάρι από καλαμποκίσιο αλεύρι ανακαταμένο με γιαούρτι. Όταν ωρίμαζε, τον άνοιγαν και τον καθάριζαν. Ακόμη για τη θεραπεία του μεδέντ' χρησιμοποιούσαν αλοιφή από αλεύρι, θυμιάμα, λάδι και σαπούνη. Επίσης πάνω στον καλόγηρο έβαζαν φύλλο «σευτελί» (τεύτλου) ή λάχανου ή ψημμένο κρεμμύδι.

ΚΟΥΣΤΑΣ (μυρμηκιά): Τα άλειφαν με γάλα γαλαχτίτσας (χυμός φυτού). Ακόμη ένας οικείος του αρρώστου «έκλεβε» τρία σπειριά αλάτι, λίγη στάχτη από φούρνο και τρία κουρέλια από «καταμάγια» (σκούπα φούρνου από κουρέλια δεμένα σε άκρη ξύλου). Στα ξημερώματα ο θεραπευτής, την ώρα που χάνονταν το φεγγάρι πήγαινε νηστικός και σταύρωνε τα κούτσας με τα τρία αυτά είδη και έπειτα τα έριχνε στο φούρνο λέγοντας: «Άμον ντο χάται ο φέγγον, λυεται το, άλας, καίουνταν τ' εμπάλα και χάται το σαχτάρ, αέτς πα, να χάνταν τα κούτσας τη Πέτρονος ή τη Σοφίας κ.λ.π.»

Ενας άλλος τρόπος θεραπείας ήταν ο εξής: Ο ενδιαφερόμενος έπαιρνε σπειριά κριθαριού, όσα ήταν ο αριθμός των μυρμηκίων του, και πήγαινε νύχτα και τα έθαβε στο κέντρο ενός σταυροδρομιού λέγοντας: «Άμον θα χάνταν αβούτα τα σπειρία, αέτς πα, να χάνταν και τεμά τα κούτσας». (Όπως θα χαθούν αυτά τα σπειριά, έτσι να χαθούν και οι δικές μου μυρμηκίες).

Γιάννης Α. Μελετιδής

ΠΕΡΙ ΓΑΜΟΥ

1. ΠΡΟΞΕΝΕΙΑ

Κατά την επίσκεψιν του πατρός και του θείου, του προς γάμον, νέου εις την οικίαν της νέας δια πρότασιν, δεν προσφέρονται κεράσματα ως την στιγμήν που θα δίδεται ο λόγος το «λογόπαρμα». Το αντίθετον εθεωρείτο ως συγκατάθεσις. Το σημείον τούτο, όθεν της ανταποκρίσεως των γονέων της νέας, εις την πρότασιν περί γάμου, ήτο ομιλητικώτερον από τους λόγους. Ο πατήρ της νέας αμέσως έδιδε την εντολήν να ετοιμασθή καφές. «Παρθένα ποΐσον καφέν» = (Παρθένα κάνε καφέ). Τούθ' όπερ εσήμανε και λόγος δοθείς και συνεπληρώνετο με την φράσιν «Ερθεν ο καιρόν με το καλόν να γυναικίζ' το παιδίν και να ανδρίζ' το κορίτσ'» = (Ηρθε ο καιρός με το καλό να πάρη γυναίκα το παιδί και άνδρα το κορίτσι).

2. ΜΗΗΣΤΕΙΑ ΑΜΑ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΕΙ

«Το κέρτεμα τη κουνί» = (χαραξιά της κούνιας) χαρασσόμενος σταυρός, σημείον συμπεθεριάσματος από της στιγμής εκείνης. Ενδεικτικά του είδους τούτου του αρραβώνος, ήσαν «το τεζέν ψωμί» = (φρέσκο ψωμί) που εκάστοτε προσφέρετο αμοιβαίως μεταξύ των μητέρων των δύο επαλών ονύχων αρραβωνιασθέντων.